

บทความ ทำไมจึงต้องร่วมกันคิด ร่วมกันพัฒนาเด็ก

ความร่วมมือบ้านและโรงเรียน: ผู้ปกครองกับการส่งเสริมพัฒนาการของลูก

ผู้ปกครองมีส่วนสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยในทุกๆด้าน เพราะเด็กใช้เวลาอยู่ในสถานศึกษาเพียงหนึ่งในสามของเวลาที่เด็กอยู่กับครอบครัว ดังนั้น ผู้ปกครอง ซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด จะต้องสร้างให้เด็กเป็นบุคคลที่มีความสามารถในการดำเนินชีวิตได้อย่างเป็นสุข เด็กจะเจริญเติบโตได้มากน้อยเพียงใดอยู่ที่บทบาทของพ่อแม่ผู้ปกครองเป็นสำคัญ ถึงแม้เด็กจะเข้าโรงเรียนแล้วก็ตาม แต่บ้านก็ยังเป็นสิ่งแวดล้อมสำคัญที่มีอิทธิพลยิ่ง ต่อเด็ก จากการประชุมของผู้เชี่ยวชาญที่มหาวิทยาลัยอิลลินอยส์ ซึ่งองค์การยูเนสโกจัดขึ้นพบว่า ศูนย์กลางที่พัฒนาการเด็กทั้งทางร่างกาย สมองและสติปัญญานั้น ได้แก่ ครอบครัว ถ้าหากครอบครัวให้ความอบอุ่น และสามารถอบรมเลี้ยงดูเด็กได้อย่างถูกต้อง อนาคตของเด็กก็แจ่มใส และมีผลต่อทัศนคติของเด็กด้วย ผู้ปกครองจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีความสนใจในการร่วมกิจกรรมต่างๆที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น การที่ผู้ปกครองมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก ได้ร่วมกิจกรรมต่างๆกับเด็ก ทำให้เด็กมีระดับสติปัญญาที่สูงขึ้น เพราะเด็กจะได้รับการกระตุ้น และได้แก้ปัญหาต่างๆ โดยมีผู้ปกครองคอยให้ความช่วยเหลืออยู่ใกล้ๆ

การพัฒนาเด็กปฐมวัย อายุ 5ปีแรกของชีวิตนั้น เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครอง ครูหรือผู้ดูแลเด็กมีบทบาทเป็นผู้ประสานงานร่วมกับผู้ปกครอง ให้เกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของการพัฒนาเด็ก และกระตุ้นให้มีการร่วมมือร่วมใจกัน ในการสนับสนุนและพัฒนาเด็กของชุมชนไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งจุดมุ่งหมายของการศึกษาในวัยนี้ ระบุไว้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2546 ว่า "เป็นการพัฒนาเด็กบนพื้นฐาน การอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็ก ภายใต้บริบทสังคม วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทรและความเข้าใจของทุกคน ซึ่งจะเป็นการทำงานในลักษณะของการร่วมมือกันรับผิดชอบ หรือถือเป็นหุ้นส่วนที่จะต้องช่วยพัฒนาเด็กให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกัน"

กำหนดไว้ ซึ่งจุดมุ่งหมายของการศึกษาในวัยนี้ ระบุไว้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2546 ว่า "เป็นการพัฒนาเด็กบนพื้นฐาน การอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็ก ภายใต้บริบทสังคม วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทรและความเข้าใจของทุกคน ซึ่งจะเป็นการทำงานในลักษณะของการร่วมมือกันรับผิดชอบ หรือถือเป็นหุ้นส่วนที่จะต้องช่วยพัฒนาเด็กให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกัน"

บทบาทของผู้ปกครอง

ผู้ปกครอง คือ ครูคนแรกๆ ของเด็กและเด็กก็ได้เรียนรู้หลายสิ่งหลายอย่างที่บ้านโดยไม่ต้องได้รับอิทธิพลหรือได้รับการสอนอย่างเป็นทางการจากสถานศึกษาแต่อย่างใด ดังนั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ เมื่อเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษาหรือโรงเรียนอนุบาลแล้ว การเรียนรู้จะต้องเชื่อมต่อและเชื่อมโยงระหว่างสถานศึกษาและครอบครัว เพื่อให้การเรียนรู้ของเด็กนั้นต่อเนื่องและทำให้การเรียนรู้มีความหมายต่อเด็ก เพราะสามารถเชื่อมโยงสู่ชีวิตจริงที่บ้านได้ด้วย บทบาทของผู้ปกครอง ได้แก่

1. เข้าใจพัฒนาการและความแตกต่างรายบุคคลของลูก
2. ให้ความรัก/ความอบอุ่น :เด็กต้องการความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่
3. การอบรมสั่งสอน: การอบรมเลี้ยงดูกับบุคลิกลักษณะของลูก
4. การอบรมเลี้ยงดูกับจริยธรรมของเด็ก
6. การใช้เวลากับลูกอย่างมีคุณภาพ
7. ร่วมมือกับ โรงเรียนในการปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
8. การร่วมมือกับการจัดกิจกรรมของโรงเรียน

การที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กนั้น เรียกได้ว่าผู้ปกครองเป็น "หุ้นส่วน" ของโรงเรียนในการเสริมสร้างศักยภาพของเด็กสู่คุณภาพสูงสุด มีงานวิจัยมากมายที่บ่งบอกถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอย่างจริงจัง อย่างเช่นงานวิจัยจากมหาวิทยาลัย Rochester ใน New York และมหาวิทยาลัย Notre Dame ในเมือง Notre Dame พบว่าความสัมพันธ์ และความอบอุ่นใน ครอบครัวมีผลกับพฤติกรรมของเด็กๆ ตอนอยู่ที่โรงเรียน โดยที่มิจัยได้สำรวจความสัมพันธ์ของครอบครัวที่มีลูกอยู่ในวัยเรียนทั้งหมด 234 ครอบครัว สามารถแบ่งครอบครัวได้ 3 ประเภท คือครอบครัวที่อบอุ่น ครอบครัวที่ไม่อบอุ่น และครอบครัวอบอุ่นปานกลาง พบว่าเด็กๆ ที่อยู่ในครอบครัวไม่อบอุ่นจะมีพฤติกรรมก้าวร้าว และมีส่วนร่วมทำกิจกรรมกับผู้อื่นได้ยาก ที่สุดก็จะพัฒนาไปเป็นอาการกังวล และซึมเศร้า

นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยอีกมากที่ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญและผลดีต่อตัวเด็ก ด้วยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก ปรากฏว่ามีผลต่อการพัฒนาการและความสำเร็จด้านการศึกษาของนักเรียนอย่างเด่นชัด อีกทั้งยังช่วยผลักดันให้โรงเรียนดำเนินงานจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลดีขึ้นอีกด้วย รัฐบาลหลายประเทศ รวมถึง สหราชอาณาจักร ออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา ได้กำหนดให้สถานศึกษาทุกระดับ ส่งเสริม และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กอย่างจริงจังจนเรียกได้ว่า ผู้ปกครอง "เป็นหุ้นส่วน" ของสถานศึกษา ในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กนักเรียน

สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ปกครองและครูหรือผู้เลี้ยงดูเด็กจะนำไปสู่ ความไว้วางใจที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เต็มใจในการทำกิจกรรมร่วมกัน การอบรมเลี้ยงดูเด็กในทิศทางเดียวกัน มีเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาเด็ก รู้ว่า "เด็กน่ารัก" เป็นอย่างไรเมื่ออยู่ที่บ้าน "ลูกรัก" เป็นอย่างไรเมื่ออยู่ที่โรงเรียน ทำให้เด็กมีความสุข มีความมั่นคงทางอารมณ์ ไม่สับสน ผลพลอยได้จากการพัฒนาคุณภาพทางอารมณ์แก่เด็ก คือ การพัฒนาคุณภาพทางอารมณ์ แก่ผู้ปกครอง โดยทางอ้อม

สุดท้าย ครอบครัวก็คือรากฐานที่สำคัญสำหรับเด็กๆ อยู่วันยังค่ำ หมั่นเติมความรัก ความเข้าใจในครอบครัวและร่วมมือกับโรงเรียนเพื่อพัฒนาลูกนะคะ

.....
เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน.(2543). เด็กปฐมวัยของสหรัฐอเมริกา ;รายงานการพัฒนาและการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : บริษัท พรักหวาน กราฟฟิค จำกัด.